

הזימור השבועי

בספר הקדוש

תזמור דבורה

כפי שנמסר בקצרה מדי שבוע על ידי מורנו הגאון רבי מאיר סנדר שליט"א מו"צ בעיה"ק ירושלים תובב"א, מח"ס 'דברי מאיר' ועוד

תומר דבורה פרק ו': "גבורה" [א'] ~ נמסר ביום ב' ח' אלול תשפ"ו גיליון מס' 44

הקדמה:

אנחנו עוסקים כבר תקופה ארוכה בספח"ק "תומר דבורה" שחיבר המקובל האלוני ר' משה קורדובו זיע"א העוסק כולו בהליכה שלנו בדרכי ה' יתברך, וסיימנו פרק ה' והיום נתחיל בעז"ה פרק ו' העוסק במידת: "הגבורה".

היום ח"י אלול חל היארצייט של רבינו הקדוש המהר"ל מפראג זיע"א (נפטר בשנת רס"ט – לפני 417 שנה), רבינו זיע"א מלבד גדולות התורנית המתבטאת בספריו הרבים והעמוקים בכל מקצועות התורה היה מציל את ישראל מגזרות שהיו בימיו כידוע, ועמד בפרץ ובגבורה להציל את ישראל הן בעירו פראג ובאירופה כולה, וזה ז"ל עניין "הגבורה" [למרות שלא זו הגבורה שרבינו זיע"א מדבר עליה עכ"פ רמז לדבר], נאמר כעת דבר תורה ממנו הקשור לדברי רבינו זיע"א שנלמד היום בס"ד: רבינו המהר"ל זיע"א כותב בספרו "גור אריה" על התורה (בראשית) על עניין קרבן קין והבל דבר מבהיל: הבל הביא קרבן משובח מהבמות המוכרות ביותר כמו שכתוב שם בתורה, לעומת זאת קין הביא מהפירות ולא מהמובחרים שבהם וכמו שכתוב בתורה שם, וקשה: איך יתכן שהבל נהרג מתוך מצווה זו של קרבן שהעלה ריח ניחוח לה' ולא הגינה עליו זכות המצווה? ונאמר רבינו המהר"ל זיע"א: אמנם הוא הביא קרבן אך הוא הביא את זה כחיקוי, והיינו אחרי שקין הביא הוא הביא ג"כ קרבן, ואי"ל למרות שהוא הביא ג"כ מהמשובח ביותר בכל זאת המצווה לא הגנה עליו לגמרי והוא נהרג, ורמז לדבר שאמר הכתוב (שם): "והבל הביא גם הוא" – והיינו כחיקוי לאחיו! והם מבהיל, וזה קשור למה שנלמד היום בדברי רבינו זיע"א שיש לאדם לעשות מעשיו בגבורה רק לה' לבדו בלי להתחשב מה יאמרו אנשים אחרים או מה עושים אנשים אחרים, וזו היא ג"כ בחינה של גבורה, וכמובן שמה שדקדקו עם הבל שהיה צדיק זה דקדק לרום דרגתו, (ודברתי על זה היום עם רה"י הגאון ר' אהרן וינר שליט"א ונהנה), זיע"א.

קראתי היום בבוקר סיפור מבהיל שמספר ר' יאיר ווינטקוויץ שיחי' על ההר"ק ר' יואל סאטמאר זיע"א שבטיש פורים בשנת תש"ט (לפני 69 שנה) קם לפתע באמצע משתה היין ואמר בהתלהבות קודש בשם זקנו הר"ק בעל "שמוח משה" זיע"א: "היו צדיקים בדורות קדומים שהעיקר היה אצלם לעשות רצון ה' בלבד ואילו היו אומרים להם להיכנס על המצוות שלהם לנהנום לא היו מפקפקים בזה כלל וקופצים לנהנום לעשות רצון ה' יתברך! ופרץ בבכי ואמר: "הלוואי שנוכל להרגיש את ההרגשה הזאת ולו פעם אחת בחיים!" וזה העניין של גבורה לעשות הכול למען ה' יתברך בלי להתפעל כלל מבני אדם אלא לעשות מה שה' רוצה! [ויש המשך יפה לסיפור: היה שם באותו זמן הפוסק הנודע שהיה דיין בעדה החרדית הגאון ר' אליהו זלוטניק זצוק"ל שהיה מגיע לגולה כדי החזקת בני ביתו, וכששמע את הדברים יוצאים מפי הרבי התפעל מאוד ואף שהיה מתנגד ולא היה חסיד כלל אמר לעצמו: "אם אלו הם האדמו"רים משתוקקים ל"כ לקב"ה כדאי לי לבקש ממנו ברכה!" והוא ניגש אליו עם קוויטל ורבינו הבין איהו ברכה הוא רוצה וברכו שלא יצטרך כבר לגלות לניכר והיה לו כדי פרנסתו! והיה עמו דבר פלא שלמחרת פורים נקבעה לו פגישה עם גביר גדול, ובדיוק היה באותו היום היארצייט של אביו של הגביר והוא ישב באותה שעה והביט אל תמונת אביו המנוח שהייתה בסלון הבית וכשהוא ראה את ר' אליהו הוא כל כך התפעל והוא אמר שהוא בדיוק כמו אביו המנוח! ומרוב התפעלות הוא נתן לו סכום של \$15.000 שבמשוגשם של היום זה שווה כ- \$200.000 ולא התקדרה דעתו עד שהוא התקשר לגיסו ואמר לו: "אתה חייב לבוא מיד לביתי ותראה מישהו כמו אבא!" וכשהגיע גיסו הוא כל כך התפעל ונתן לו המחאה של \$5000 וכך הוא חזר לא"י כ- \$20.000 וקנה דירה בטובת נכסות ומאז לא ידע מחסור!]

ידוע מה שאמרתי על צל יצחק אבינו ע"ה שהוא בבחינת גבורה = "נאחז בגבורה", וזה עוד העקידה שאנחנו מזכירים בראש השנה המתקרב ובה ע"י תקיעת השופר הרומם על: "אילו של יצחק", והוא בבחינת מה שאמר הכתוב (ויא'): "נאחז בסבך בקרניך", והוא עוד גדול.

ידוע העניין שכתוב בספרים שד' עיר הקודש הם כנגד ד' יסודות של העולם והיינו שירושלים היא בבחינת: "אש" (כי אתה ה' באש הצתתה), וחברון בבחינת אדמה ("ישני עפר"), טבריה בבחינת מים והוא עוד הכינרת, וצפת בבחינת רוח, ואש הוא בבחינת גבורה ורומם על תורת א"י וירושלים בפרט.

חיית אמתול כאן בירושלים בקבלת פנים לכ"ק האדמו"ר מו"ז נ"ץ מונסי שליט"א שהגיע לביקור בזק בא"י (וברכני ז"ל בלחיצת יד ובחמימות רבה בברכת השנים), והוא הזכי בתורתו את הפסוק: "כי מציון תצא תורה", והיינו בחינה זו של ה' יתרחא דאורייתא" שיש בירושלים והבנת לימוד התורה הנובעים מעניין האש והגבורה.

וכן רואים עניין זה שכולם באים אל ה' כותל המערב" וכמו שראיתי במוצאי שבת שנוהרים לשם אלפים לומר סליחות והוא בבחינת: "גבורה", והבן.

וכן ציון דוד המלך ע"ה שהייתה בו במוצאי ש"ק ובאו לשם המונים הוא בבחינת גבורה, והעניין בזה כי המלך צריך להיות מעורב מעניין גבורה וחסד (שמדבר על זה רבינו במה שנלמד היום בעז"ה): כי "מלך במשפט יאמר אדר", ומצד שם הוא צריך להיות חסד ג"כ, והוא מה שרמזו חז"ל בגמרא מגילה גבי יצחק המלך ע"ה: "אסתר ירקורקת הייתה וחוט של חסד משוך עליה" ש"חסד" הוא מעורב מדין ורחמים, והבן, וכן עניין מה שנלמד היום לשלם בגבורה וחסד, והבן.

במוצ"ש הקודמת חזרתי מציון דוד המלך ע"ה עם הרב אהרן שפיצר שיחי' וסיפרתי לו בדרך מה שראיתי בשב"ק על ההר"ק ר' ברוך ממעז'בו' זיע"א נכד ה' בעל שם טוב" הקדוש שאמרו עליו

צדיקים שהוא בבחינת גבורה ומשורש יצחק אבינו ע"ה, ופעם היה מגיפה בעירו ר"ל והוא היה מאוד עצוב כי היו מתים רבים ר"ל, ונודע להם מן השמים שאם ישמחו את ר' ברוך והוא יעלה חיוך על פניו יתעצר המגיפה, ונכנס אליו ר' הערשע"לה אוסטרופולער זצ"ל שהיה משמחו, ואמר לו: "רבי! הלא ידעת כי נפסקה המגיפה"? וביט הרבי בעד החלון והנה לוויה עוברת לפניו, ויאמר: "הלא אני רואה לוויה"? ויען ר' הערשע"לה ויאמר: "וכי לא בין הרבי והלוא אין זו לווה רגילה שלוקחים את הנפטר לבית החיים אלא התחילו להחזיר את הנפטרים מבית החיים לביתם לכבוד חתיית המתים!...", ויצחק הרבי ויתעצר המגיפה, וזה עניין הגבורה והחסד, וע"י השמחה ממתיק החסד, והבן.

ויש לציין לעניין זה מה שאמר הכתוב (שיר השירים): "הביאני המלך חדריו" – "חדר" – ר"ת: חסד דין רחמים, והוא: מימין לשמאל: חסד – ירוק, דין – אדום, רחמים – לבן, והוא עניין: "ירקורקת", והבן.

יש להוסיף כאן דבר נפלא שדיברתי עם רה"י הגאון ר' אהרן וינר שליט"א על דברי הגמרא יומא שיש תשובה מאהבה ותשובה ביראה, ויש הרבה בספרים על זה שצריך לשלם את שניהם היינו שיש לעבוד את ה' גם באהבה וגם ביראה, והמשלתי לזה משל [עם הבה"ח יחיאל לנט שיחי'] אדם שמאוד אוהב את חברו, וחברו רוצה שהוא יבוא אליו, או הבחור שמאוד אוהב את המשגיח והוא יודע שהמשגיח רוצה שהוא יבוא לשחירת בישיבה, אמנם כמו שהוא אוהב את חברו או את המשגיח הוא יודע שחברו או המשגיח אוהבים אותו, וכמו שאמר הכתוב (משלי): "כמים הפנים לפנים כי כל האדם לאדם", וממילא אם הוא יהיה מאוד עייף הרי שהוא לא יקום כי הוא יודע שחברו אוהב אותו או המשגיח יחמלו לו, והנמשל אם האדם ישתמש רק באהבה כלפי ה' והוא יודע שש' ג"כ מאוד אוהב אותו הרי שמתי שלא יהיה לו כוח הוא יאמר לעצמו: "הרי ה' אוהב אותי בכל עניין ומה לי לטרוח"? ולכן ברור שצריך גם אהבה וגם יראה! וזה עניין שילוב הגבורה והחסד.

אמנם לגבי "בין אדם לחברו" ובפרט בחודש זה של אלול יש לנהוג רק באהבה ולחייך לשני ולומר לו מילה טובה וכדו', וע"י כך יזכה בדין בעז"ה.

כעת נקרא לשון של רבינו זיע"א:

פָּקֶד ו

היֵאָרֶץ יִגְדֵּל אֶדָם עֲצֻמוֹ בְּמִדַּת הַגְּבוּרָה

דע כי כל פעולת התעוררות יצר הרע הם מש מעוררות הגבורות הנזקקות, לכן לא יתנועע יצר הרע שלא יעורר גבורה. והענין שהאדם נוצר בשתי יצירות: יצר טוב ויצר הרע, וזה חזק וזה גבורה, אמנם פשוט בזהר בפרשת בראשית (דף מט.) שיצר טוב נברא לאדם לצרכו, ויצר הרע לצרכו אשתו. ראה כמה מתוקים דבריו הרי התפארת בעל החסד נוטה אל הימין, וכל הנהגותיו בימין – יצר טוב. והתקבצו שמהלך וכל הנהגותיה בגבורה אם כן ראוי שלא יתעורר יצר הרע לתועלת עצמו שפיר מעורר אדם חסדו בגבורה ומאבד העולם. אם כן כל מדות שיעורר האדם לעצמו לצד הגבורה יצר הרע פוגם האדם חסדו, ומכאן ראוי כמה מנהגה הכעס וכל כיצא בו שהוא מגביר הגבורות הקשות, אמנם יצר הרע צריך להיות קשור ואסור בלתי יתעורר לשום פעלה שבעולם מפעלות גופו לא לחמוד ביאה ולא לחמדת ממון ולא לצד כעס ולא לצד כבוד כלל.

ונבאר בס"ד:

כבר אמרתי כבר כמה פעמים בספר זה ובפרקים אלו שיש בהם דברים מאוד עמוקים שאני יבאר בס"ד בצורה פשוטה מה אנחנו לומדים מדברי רבינו זיע"א, והוא אומר כאן שיש גבורה ויש חסד ויש יצר טוב ויש יצר הרע, ויש לאדם להגביר את היצר הטוב על היצר הרע, ע"י מעשים טובים, וכמו שכותב רבינו זיע"א בלשונו בסוף, ויש לאדם להשתמש תמיד ביצר הטוב, והיצר הרע נועד להשתמש בו לצורך אשתו, ויש לו להתגבר ולא לעשות מעשיו לשם תאוה וחמדה או לשם ממון אלא לשם ה' יתברך! וכך הוא משתמש בגבורה לטובה, והולך בדרכי ה' יתברך, ולמעשה יוצא לנו מדברי רבינו זיע"א: א. לעשות מעשיו לשם שמים, וכמו שהקדמתי לעיל, ב. להתגבר על התאוה ולהגביר ע"י כך יצר טוב על היצר הרע, ג. ובפרט שלא יכעס כי הכעס מעורר הגבורות.

ומובא במקובלים ומקורו בזוהר הקדוש על הגמרא: "טורף נפשו באפו" שעי' שאדם כועס ר"ל מתחלפת שמתו הטוהרה בנשמה מהס"א, ה"י.

ייתן ה' שושה לכל הברכות ברוחניות ובגשמיות! כתיבה וחתימה טובה! "ישועות מקיפות" לכלל ולפרט, אמן!

הוספות לגיליון "תומר דבורה" הקודם ממורנו הגאון ר' שמואל הלוי רוטמן שליט"א שאמר לי ביום א' ז"ז אלול תשפ"ו: הדברים נפלאים ביותר! ויש לי להוסיף:

- א. בעניין מה שהבאתם הרבה על: "הבאת שלום בין אדם לחברו" – הכול נכון ויפה אך יש להדגיש שרבינו זיע"א מדבר על הבאת שלום בין המפירות למעלה, וכמו שהבאתם בלשוננו.
- ב. בעניין דרשת האריז"ל זיע"א על רבינו זיע"א: "כי יהיה באיש וכו' – יש להאיר היה המאמר (ב"ב ט"ז). שציינתם אמרה רק על ארבעה שמתו בעטיו של נחש? ואולי הכוונה היא שיש אנשים כ"כ גדולים שאם היה להם חטא הוא חטא שהגיע בגלל הנחש שהביא זהומה לעולם, והיינו שיש שמתו בגלל חטא הנחש, ויש שמתו בגלל חטא שהגיע בגלל הנחש, והבן.

הגיליון נדפס ע"י יד ירושלים חזק"ר אברהם לוי שיחי' לעיני אביו אסתר יתורה בן מלכה ואברהם ז"ל, אמו רבינה בת רחמיה ומנשה ע"ה, אחיו חיים, משה (מוריס), יצחק בני רבינה ז"ל, אחיותיו מלכה ואסתר בנות רבינה ע"ה, אחיותיו יונתן לוי ז"ל בן רות ורפאל שיחי', ת.נ.צ.ב.ה. ולרפאל ז"ל בן יצחק, אהרן בן רנה, שרה בת שרה שיחי' הגיליון נדפס ע"י יד ירושלים חזק"ר אברהם לוי שיחי' לעיני אביו אסתר יתורה בן מלכה ואברהם ז"ל, אמו רבינה בת רחמיה ומנשה ע"ה, אחיו חיים, משה (מוריס), יצחק בני רבינה ז"ל, אחיותיו מלכה ואסתר בנות רבינה ע"ה, אחיותיו יונתן לוי ז"ל בן רות ורפאל שיחי', ת.נ.צ.ב.ה. ולרפאל ז"ל בן יצחק, אהרן בן רנה, שרה בת שרה שיחי' הגיליון נדפס ע"י יד ירושלים חזק"ר אברהם לוי שיחי' לעיני אביו אסתר יתורה בן מלכה ואברהם ז"ל, אמו רבינה בת רחמיה ומנשה ע"ה, אחיו חיים, משה (מוריס), יצחק בני רבינה ז"ל, אחיותיו מלכה ואסתר בנות רבינה ע"ה, אחיותיו יונתן לוי ז"ל בן רות ורפאל שיחי', ת.נ.צ.ב.ה. ולרפאל ז"ל בן יצחק, אהרן בן רנה, שרה בת שרה שיחי'